

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Zbigniew Kapiński

w sprawie **M. S.**

skazanego za czyn z art. 200§1 k.k. w zw. z art. 12§1 k.k. i inne
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

w dniu 31 lipca 2023 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 4 października 2022 r., sygn. akt II AKa 152/22,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w P.

z dnia 22 marca 2022 r., sygn. akt III K 506/21,

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zwolnić skazanego M. S. od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych postępowania kasacyjnego obciążając wydatkami Skarb Państwa.**

[PGW]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 22 marca 2022 roku, sygn. akt III K 506/21 skazał M. S. na karę łączną 7 lat pozbawienia wolności, orzekł na rzecz pokrzywdzonych częściowe zadośćuczynienie za doznaną krzywdę oraz nakaz opuszczenia lokalu za zamieszkiwanego wspólnie z pokrzywdzoną na okres 3 lat, zakaz zbliżania się i kontaktowania w jakiejkolwiek formie z pokrzywdzonymi.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca oskarżonego M. S.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 4 października 2022 roku sygn. akt II AKa 152/22 po rozpoznaniu wniesionej apelacji zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] wniósł obrońca skazanego, który zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. rażące naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia tj.

- art. 433 § 2 kpk, art. 457 § 3 kpk i art. 7 kpk poprzez nienależyte rozważenie zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy M. S. i powielenie przez Sąd Apelacyjny w [...] błędnej, dowolnej, pozbawionej obiektywizmu dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny wyjaśnień skazanego M. S. oraz zeznań pokrzywdzonej R. C. a także dowodu w postaci badania lekarskiego R. C. w zakresie ustalenia faktu obcowania płciowego małoletniej pokrzywdzonej ze skazanym;

- art. 433 § 2 kpk i art. 2 § 2 kpk poprzez powielenie przez Sąd Apelacyjny ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy na podstawie budzącego wątpliwości materiału dowodowego tj. wątpliwości wynikających ze sprzeczności materiału osobowego (zeznań świadków) z treścią badania lekarskiego pokrzywdzonej, z którego wynika, że pokrzywdzona nie obcowała płciowo przed badaniem;

- art. 5 § 1 i 2 kpk tj. zasady domniemania niewinności i zasady poczytywania niedających się usunąć wątpliwości na korzyść skazanego poprzez przyjęcie że wynik badania lekarskiego pokrzywdzonej w świetle całości materiału dowodowego bez wątpienia pozytywnie weryfikuje fakt współżycia pokrzywdzonej ze skazanym;

- art. 433 § 2 i art. 193 § 1 KPK, polegające na weryfikowaniu faktu obcowania płciowego, który nie wynikał jednoznacznie z badania lekarskiego przeprowadzonego przez lekarza ginekologa w Ginekologiczno - Położniczym Szpitalu Klinicznym Uniwersytetu Medycznego w X., za pomocą zasad doświadczenia zawodowego i życiowego oraz dowodów osobowych ujawnionych w sprawie zamiast weryfikowania wiedzy specjalnej za pomocą wiadomości specjalnych;

2. rażące naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia tj.:

- art. 433 § 2 kpk, art. 457 § 3 kpk i art. 7 kpk poprzez nienależyte rozważenie zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy w postaci zarzutów błędu w ustaleniach faktycznych i błędnej oceny dowodów w postaci zeznań pokrzywdzonej w relacji do wyjaśnień skazanego i w konsekwencji powielenie przez Sąd Apelacyjny w [...] błędów popełnionych przez Sąd Okręgowy poprzez nieuprawnione przyjęcie, że skazany M. S. doprowadzając małoletnią pokrzywdzoną R. C. do obcowania płciowego stosował przy tym przemoc, a także niepełne rozpatrzenie wszystkich zarzutów obrony i niepełne uzasadnienie stanowiska w pisemnych motywach rozstrzygnięcia w tym zakresie ;

a w konsekwencji:

- rażące naruszenie art. 433 § 2 kpk i 2 § 2 kpk poprzez nieuwzględnienie podniesionego w apelacji zarzutu błędu s ustaleniach faktycznych i nieuprawnione w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego uznanie tak jak Sąd Okręgowy , że skazany M. S. doprowadzał przemocą pokrzywdzoną R. C. do obcowania płciowego, mimo braku w materiale dowodowym sprawy okoliczności stanowczo wskazujących na takie ustalenie faktyczne w sprawie , przy jednoczesnym istnieniu okoliczności wskazujących na przyjęcie, że obcowanie płciowe (o ile do niego dochodziło) odbywało się bez zaimanifestowanego przez pokrzywdzoną sprzeciwu ;

- rażące naruszenie art 433 § 2 kpk i art. 5 § 1 kpk tj poprzez nieuwzględnienie podniesionego w apelacji zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych i w konsekwencji naruszenie zasady domniemania niewinności poprzez niewynikające wprost z materiału dowodowego przyjęcie tak jak Sąd Okręgowy, że skazany M. S. doprowadzał pokrzywdzoną R. C. przemocą do obcowania płciowego gdy tymczasem materiał zgromadzony w sprawie, a w szczególności zeznania pokrzywdzonej i wyjaśnienia samego skazanego nie pozwalają na niebudzące wątpliwości przyjęcie, że skazany M. S. doprowadził pokrzywdzoną do obcowania płciowego przemocą po zaimanifestowanym przez pokrzywdzoną skazanemu sprzeciwie;

- rażące naruszenie art. 433 § 2 kpk i art. 5 § 2 kpk tj poprzez nieuwzględnienie podniesionego w apelacji zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych i w konsekwencji naruszenie zasady poczytywania niedających się usunąć wątpliwości na korzyść

skazanego poprzez nieuprawnione, niewynikające materiału dowodowego przyjęcie że skazany M. S. doprowadzał pokrzywdzoną R. C. przemocą do obcowania płciowego gdy tymczasem materiał zgromadzony w sprawie, a w szczególności zeznania pokrzywdzonej i wyjaśnienia samego skazanego nie pozwalają na niebudzące wątpliwości przyjęcie, że skazany M. S. doprowadził pokrzywdzoną do obcowania płciowego przemocą przy zamanifestowanym przez pokrzywdzoną skazanemu sprzeciwie;

- rażące naruszenie prawa karnego procesowego, mogące mieć istotny wpływ na jego treść, a mianowicie art.433 § 2 kpk i art 410 KPK przez nieuwzględnienie przy rozpoznawaniu zarzutu rażącej niewspółmierności kary wymierzonej skazanemu ujawnionych w toku przewodu sądowego możliwości intelektualnych skazanego, jego stanu rozwoju umysłowego oraz faktu, że skazany jest osobą młodocianą, wcześniej niekaraną.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Okręgowego w P. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w P..

W odpowiedzi na kasację obrońcy skazanego prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie rozważań podkreślić należy, że Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie prezentuje konsekwentne stanowisko odnośnie tego, że kontrola kasacyjna nie może obejmować: ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, zasadności oceny dowodów i wysnutych z tej oceny wniosków, oceny wiarygodności zeznań świadków dokonanej w ramach zasady swobodnej oceny dowodów (art. 7 kpk), jak również samego kwestionowania treści opinii biegłego i polemiki z jego wywodami (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2019 roku, III KK 112/19). W orzecznictwie Sądu Najwyższego od wielu już lat dominuje także stanowisko, odnośnie tego, że orzekając w trybie kasacji nie jest władny dokonywać ponownej oceny dowodów i na podstawie własnej oceny kontrolować poprawności dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych. Zadaniem

Sądu Najwyższego jest jedynie sprawdzenie czy dokonując ustaleń faktycznych orzekające w obu instancjach sądy nie dopuściły się rażącego naruszenia reguł postępowania, co mogłoby mieć wpływ na ustalenia faktyczne, a w konsekwencji na treść wyroku. Innymi słowy kontroli podlegają nie same ustalenia faktyczne, ale sposób ich dokonania (por. St. Zabłocki, Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego - Izba Karna, Palestra 1997, nr 1 – 2, str. 209).

Tymczasem z treści analizowanej kasacji wynika wyraźnie, że obrońca skazanego M. S. stawiając w pkt. 1 i 2 zarzuty obraży art. 433§2 k.p.k. i art. 457§3 k.p.k., 7 k.p.k., 2§2 k.p.k., 5§1 i 2 k.p.k., art. 410 k.p.k. oczekuje, że Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym dokona ponownej kontroli odwoławczej orzeczenia sądu meriti i zaaprobuje alternatywną ocenę materiału dowodowego przedstawioną w nadzwyczajnym środku zaskarżenia w zakresie wskazanych dowodów. Tego rodzaju stanowisko skarżącego jest bezpodstawne i niedopuszczalne, gdyż wielokrotnie podkreślono w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że specyfika i wyjątkowość postępowania kasacyjnego nie pozwala na prowadzenie dublującej niejako „trzecioinstancyjnej” kontroli orzeczenia sądu pierwszej instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2017 roku, III KK 27/17, Lex nr 2335984). Należy bowiem wskazać, że Sąd Apelacyjny w [...] działając jako sąd odwoławczy dokonał w sposób prawidłowy instancyjnej kontroli zaskarżonego wyroku. Sąd ten w sposób właściwy, rzetelnie i na wystarczającym poziomie szczególności odniósł się do wszystkich zarzutów zawartych w apelacji obrońcy skazanego M. S., a zatem w pełni i w sposób prawidłowy zrealizował obowiązki wynikające z przepisów art. 433 § 2 kpk i art. 457 § 3 kpk, co wynika z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku. Analiza przedmiotowej kasacji oraz jej uzasadnienia uprawnia Sąd Najwyższy do wniosku, że podniesione w niej zarzuty naruszenia prawa procesowego w postaci art. 433 § 2 kpk jak i z art. 457 § 3 kpk zostały sformułowane instrumentalnie celem ponowienia zwykłej kontroli odwoławczej dokonanej przez Sąd Apelacyjny w [...] w zakresie oceny poszczególnych dowodów zgromadzonych w sprawie, w szczególności odnośnie oceny wyjaśnień oskarżonego M. S., zeznań pokrzywdzonych i nieosobowych źródeł dowodowych. Skarżący bowiem po raz kolejny próbuje przedstawić własną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, umniejszając jednocześnie winę

skazanego, a nawet usiłując w ten sposób wykazać jego niewinność. Z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika jednocześnie, że Sąd Apelacyjny w sposób szczegółowy odniósł się zarówno do twierdzeń wygłaszanych przez pokrzywdzoną podczas badania ginekologicznego jak i jego wyniku, uzasadniając jednocześnie zasadność uznania jej zeznań za w pełni wiarygodne, uznając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy za kompletny. Podkreślić również należy, że sam fakt rozpoznania przez Sąd drugiej instancji postawionych w zwykłym środку odwoławczym zarzutów w sposób, który nie satysfakcjonuje autora apelacji, nie oznacza, że doszło do obrazy wymienionych przepisów prawa procesowego tj. art. 433§2 k.p.k. lub też art. 457§3 k.p.k. Należy bowiem wskazać, że z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że w przypadku zarzutu kasacyjnego sprowadzającego się do naruszenia przez sąd odwoławczy przepisu art. 433 § 2 k.p.k. należy nie tylko wykazać, że sąd odwoławczy zarzutu apelacyjnego określonego rodzaju nie rozważył należycie, ale również autor kasacji musi wykazać, iż to uchybienie, zaistniałe przy dokonywaniu kontroli odwoławczej, w realiach tej konkretnej sprawy, mogło mieć istotny wpływ na treść zapadłego orzeczenia sądu odwoławczego. Należy zatem w kasacji wykazać, że przy dokonywaniu kontroli odwoławczej uchybienie (naruszenie art. 433 § 2 k.p.k.) zaistniało w rzeczywistości, opisać na czym ono polega i w jaki sposób skutkuje tak rażącym naruszeniem przepisów, że można je przyrównać w skutkach do przewidzianych w prawie procesowym bezwzględnych podstaw uchylenia orzeczenia (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2017 r., sygn. akt III KK 490/16, Legalis, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 2021 r., sygn. akt II KK 593/21).

Mając zatem na uwadze treść pisemnych motywów zaskarżonego wyroku uznać należy, że Sąd Apelacyjny w [...] w pełni i w sposób prawidłowy zrealizował obowiązki wynikające z przepisów art. 433 § 2 kpk i art. 457 § 3 kpk. Zaś rezultatem tej kontroli było zasadne utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku wobec skazanego M. S., co do winy, sprawstwa, jak i orzeczonej kary pozbawienia wolności.

Dodatkowo podkreślić należy, że całkowicie nieuzasadnione jest stawianie przez skarżącego zarzutów obrazy art. 2§2 k.p.k., art. 5§1 i 2, 7 k.p.k. i 410 k.p.k.,

bowiem w przedmiotowej sprawie Sąd Apelacyjny w [...] orzekając jako sąd odwoławczy i utrzymując w mocy zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego nie dokonywał żadnych nowych i samodzielnych ustaleń faktycznych, a jedynie w granicach zarzutów apelacji, oceniał, w ramach kontroli odwoławczej, prawidłowość oceny dowodów dokonanej przez sąd pierwszej instancji oraz dokonanych na podstawie wyników tej oceny dowodów ustaleń faktycznych. Wskazać zaś należy, że zarzut naruszenia art. 7 kpk i 410 k.p.k. może być podnoszony w postępowaniu kasacyjnym tylko wówczas, gdy sąd odwoławczy czynił samodzielne ustalenia faktyczne, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca, a zatem Sąd Apelacyjny w [...] chociażby z tego względu nie miał możliwości, aby wskazane przez skarżącego przepisy procedury karnej ze sfery gromadzenia i oceny dowodów naruszyć. Zauważyć także należy, że stawianie zarzutu obrazy art. 2 § 2 k.p.k. może nastąpić tylko poprzez naruszenie przepisu procesowego o bardziej szczegółowym charakterze, przepisu zawierającego konkretny nakaz lub zakaz, który został np. zignorowany, opacznie zrozumiany lub nie doszło do jego zastosowania skarżący zaś stawiając tego rodzaju zarzut kwestionuje wyłącznie poczynione w sprawie ustalenia faktyczne, twierdząc, że zostały dokonane „na podstawie budzącego wątpliwości materiału dowodowego (...)”. Z kolei art. 5 §1 k.p.k. jako naczelną zasadą procesu karnego, nie formułuje żadnych nakazów ani zakazów, które orzekający sąd mógłby naruszyć. Zaś 5§2 k.p.k. dotyczy wątpliwości, które ma i nie jest w stanie rozstrzygnąć sąd rozpoznający sprawę, nie zaś wątpliwości którejś ze stron co do prawidłowości rozstrzygnięcia wydanego przez sąd (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2020 roku, III KK 186/20). W ocenie Sądu Najwyższego należy również uznać, że naruszenie zawartej w art. 5 § 2 kpk zasady in dubio pro reo w przedmiotowej sprawie nie mogło nastąpić, gdyż Sąd odwoławczy nie stosował tej zasady i nie miał też podstaw, aby się do niej wprost odwoływać.

Podkreślić także należy, że z naruszeniem art. 410 k.p.k. mamy do czynienia jedynie wówczas, gdy sąd opiera swoje orzeczenie tylko na części materiału ujawnionego i jego rozstrzygnięcie nie jest wynikiem analizy całokształtu ujawnionych dowodów i okoliczności lub też wówczas, gdy Sąd orzekający pominie

przy ustaleniach faktycznych określony dowód lub dowody które uznał za wiarygodne. W niniejszej sprawie tego rodzaju sytuacja nie wystąpiła.

Z wyżej wskazanych powodów kasacja została oddalona jako oczywiście bezzasadna na podstawie art 535 § 3 k.p.k. O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono zaś na podstawie art. 624§1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k.

[PGW]

[ł.n]